

תפארת וְהַכְבוֹד לְהַיְיחָא

תְּקוּנֵי הַזֶּהָר

עִם פֶּאָר
תְּפִלָּה וְהַכְבוֹד

יוֹצֵא לְאוֹר ע"י
ישיבת "אביר יעקב" - נהריה
מבין "אור לישראל" - נהריה - ירושלים

מהדורת שְׂרָאָן

מִנְחָת יִשְׂרָאֵל - יְרוּשָׁלַיִם - וְהַיְיחָא
קִדּוּם וְהַזֶּהָר

ישיבת אביר יעקב
אוֹר מֵאוֹר שְׂמֹחָה
נְהַרְיָה

יוצא לאור על ידי
מוסדות אביר יעקב נחריה
מכון אור לישראל ירושלים
בראשות הרב שלמה אביחצירא שליט"א

עורך ראשי
הרב מנחם מגדל פומרניץ

עורך הביאור:
הרב דוד גבירצמן

עורך משנה וביקורת:
הרב חיים מאיר הורביץ

חברי מערכת:
הרב מנחם מגדל וועג
הרב לייביש זיירה
הרב נחמיה קרול
הרב יוסף חיים שרוגו

נסדר על ידי מכללת התורה עוז והדר
בנשיאות הנאמן הצדיק רבי יהושע לייפער שליט"א
אב"ד באר משה מאגס

הפצת והדפוס: 'היכלי תורה'

באירופה:
tel. 44-191-430-0333
fax. 44-191-430-0555

באר"ב:
tel. (718) 437-0054
fax. (718) 437-3514

בארץ ישראל:
טל: 02-9924603
פקס: 03-5435884

תקוני הזהר

עם באור
הפתר והפסוק

הארות והערות יתקבלו בברכה
מכון אור לישראל
רח' יוסף חבמו 30 ירושלים
פקס: 03-5423180

©
כל הזכויות שמורות
לישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה נחריה
רח' אביר יעקב 27 נחריה

הואיל ומועסק במהדורה זו הן רב ויגעה
רבה, לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל ע"פ
הזכויות בכל המדינות, אנו אוסרים בכל
תוקף כל הדפסה צילום והעתקה כולל
העתקה חלקית או אחסנה במחשב או
מאגר כל שהוא כל חלק מהספר, וכן אין
לעשות כל שימוש מסחרי בתוספת הדפס
ובדפוסות. הספר נמכר רק על מנת שלא
יעשה בו שימוש שלא כדק. ושארית
ישראל לא יעשו עולות.

נדפס בארץ ישראל
על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת
PRINTED IN ERETZ ISRAEL

סדר עימוד: ש"ס

עיבוד כריכה ושער:
דימון / עיצוב ותדמית

תְּקוּנֵי תְּקוּנָא תַּנְיִנָא דִּף קְלַט ע"א הִזְהֵר א

אמר המגיה: אלו התקונים מצאתי בספר אחר כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלאה, ולמען לא ימצא זה החבור נעדר מאלו המרגליות יקרות וטובות, גמרתי אומר לשים בעט ברזל ועופרת את שרשרות העבותות על המשבצות, ומצא מין את מינו ונעור. תקונא קדמאה נדפס בדף עב סוף ע"ב כי שם מקומו

תְּקוּנָא תַּנְיִנָא*

(זהו תקון כ"ב)

'בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים', 'בְּרֵאשִׁית' בָּרָא תי"ש, דָּא אֵילֹ דִּיצְחָק.

(זהו תקון כג)

'בְּרֵאשִׁית' תָּמַן א"ש לְעוֹלָה דִּיצְחָק, וְרָזָא דְּמִלָּה (ועל אלין תלת

הַפְתֵּר וְהַפְּבֹד

עֲקֵדַת יִצְחָק

התיקון דלקמן מיוסד על תיבת בראשית שיש בה צירוף אותיות בר"א תי"ש, והדרשה הראשונה תיסוב על סוד עקדת יצחק ויתבארו בה גם פסוקים בפרשת העקידה, ובהמשך ידובר עוד על הניסיונות שהתנסו בהם שלושת האבות ועל ידם היה תיקון אדם הראשון וכללות ישראל:

ובתיבת 'בְּרֵאשִׁית' כמו כן תָּמַן - שם יש גם אותיות א"ש, שהיא האש שהכין אברהם לְעוֹלָה דִּיצְחָק - לקרבן העולה שרצה להקריב את יצחק בנו.¹ וְרָזָא דְּמִלָּה - וסוד הדבר נרמז במה שאמר יצחק לאברהם אביו (בראשית כב ז) מבראשית

'בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים', הנה תיבת 'בְּרֵאשִׁית' יש בה אותיות בָּרָא תי"ש, וזה התיש דָּא אֵילֹ דִּיצְחָק - זה האיל של יצחק, שהקריבו אברהם אבינו ע"ה תחת יצחק בנו, ולכן הוא נרמז בתיבת 'בראשית', כי נברא בערב שבת בראשית, בין השמשות.²

מקורות וצינונים

ב. כמו ששינו במסכת אבות (פרק ה משנה ו) 'עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ ופי הבאר ופי האתון והקשת והמן והמטה והשמיר והכתב והמכתב והלוחות, ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו'. והעיר השעת רצון, שאין הכוונה כפשוטו שנברא האיל ממש בשעת ימי בראשית, כי מבואר בזהר (וירא קכ): שהיה האיל 'שה' בן שנתו', אלא הכוונה שאז הוכן הכח שיזמין את האיל לאברהם בשעת העקידה.

ג. כמו שכתוב (בראשית כב ו) 'ויקח בידו את האש ואת המאכלת'. ד. בנוסח שלפנינו הובאה כאן תוספת דברים בעניין אחר, ואין עניינה לכאן, ולכן הושמה במוסגר. ע"פ כסא מלך.

א. הערה בעניין סדר התיקונים דלקמן ומקורם:

י"א התיקונים האחרונים שסודרו כאן בסוף הספר, מקורם בדפוס ראשון, והצינונים שמופיעים בראש כל תיקון ('זהו תיקון פלוני'), הם סימונים מספרים אחרים כדי לשייכם לתיקונים שונים בתוך הספר, מתיקון כב עד תיקון ל, ונדפסו לראשונה בדפוס קושטא (תק ותקסח). כמו כן לגבי התקונא קדמאה שאיננו לפנינו. הנה בדפוס ראשון הוא נדפס כאן קודם תקונא תניינא, ואולם המדפיסים בדפוס קושטא השמיטוהו מכאן, ושילבוהו בתוך הספר בסוף תיקון כט (דף עב), וכך סידרוהו כל המפרשים בתוך תיקון כט, מלבד הגר"א שנקט כסדר דפוס ראשון וסידרו כאן בסוף ספר התיקונים.

גְּלָגוּלִין אֲתֵמַר (שיר השירים ז ב) 'מִה יָפוּ פְעֻמֶּיךָ בְּנֻעָלִים בַּת נָדִיב', 'וְזֹאת לְפָנִים' (רות ד ז) דא אִימָא עֲלָאָה עֲלָמָא דְאַתִּי, ד"א לְגַבִּיָּה צְרִידָה חֲלִיצָה, וְהָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות ג ה) 'שֶׁל נִעְלִיד' וְגוֹמַר, וְאִם לֹא לִית לֹזֵן רְשׁוֹ לְרוּחָא רְמִתָּאָה (נ"א לְרוּחָא דְמִיתָא) לְסֻלָּקָא לְעֲלָמָא דְאַתִּי, וּבְגִין דְּאִתִּי יוֹם הַכְּפּוּרִים אָסִיר בְּנֻעִילַת הַסְּגָדָל, 'הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאִיהָ הִשָּׂה לְעֹלָה' (בראשית כב ז), נִפְקַן קִלָּא וְאֵמַר מְשִׁית יוֹמִי בְּרֵאשִׁית אֲתֵבְרִי לְעֵקֶדָה דִּיצְחָק.

בְּגִין דְּלָא אִית קֶרְבֵּן דְּבִטִּיל מוֹתָנָא פְּעֻקְדָה דִּיצְחָק, דְּאֲתֵמַר בִּיה (שם ט) 'וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ', אֲתֵקְשֵׁר מִדַּת הַדִּין (נ"א מִלְּאֵךְ הַמּוֹת) וְאֲתֵעֲקֵד לְעִילָא, וְלָא הָוָה

הַפְּתֵר וְהַכְּבוֹד

להיות מוכן לעלות לקרבן תחת יצחק, בְּגִין דְּלָא אִית קֶרְבֵּן דְּבִטִּיל מוֹתָנָא פְּעֻקְדָה דִּיצְחָק - לפי שאין קרבן שבכוחו לבטל מגיפה ומיתה שהן מצד הדין, כמו הקרבן של עקידת יצחק, דְּאֲתֵמַר בִּיה - שנאמר בו (שם ט) 'וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ', והיינו שאברהם שמידתו חסד, עקד וקשר את יצחק בנו שמידתו גבורה, ועל ידי פעולה זו שעשו אברהם ויצחק למטה בזה העולם, אֲתֵקְשֵׁר מִדַּת הַדִּין וְאֲתֵעֲקֵד לְעִילָא - נקשרה מידת הדין ונעקדה למעלה, וְלָא הָוָה

'הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאִיהָ הִשָּׂה לְעֹלָה', והיינו שכבר היו האש והעצים מוכנים, אך האיל היה נעלם עדיין, וכאשר השיב לו אברהם: 'אלהי"ם יראה לו השה לעולה בני', אז נִפְקַן קִלָּא - יצא קול מהשמים וְאֵמַר כך: מְשִׁית יוֹמִי בְּרֵאשִׁית אֲתֵבְרִי לְעֵקֶדָה דִּיצְחָק - מששת ימי בראשית נברא האיל [בר"א תי"ש] והוכן כדי להישחט ולעלות לעולה תחת יצחק.

וממשיך לבאר הטעם מדוע נברא והוכן האיל של העקידה מששת ימי בראשית:

זכות העקידה לבטל דינים

והטעם שנברא האיל עוד מששת ימי בראשית,

מְקוּרוֹת וְצִיּוּנִים

קול, שמלכתחילה הכוונה היתה שיקריבו איל. ע"פ שעת רצון וכסא מלך.

אמנם מביאור הגר"א נראה, שמה שכתוב 'ויאמר אברהם אלהי"ם יראה לו השה', היה זה קול מהשמיים שיצא ואמר: 'אלהי"ם יראה לו השה לעולה', כלומר שהאלהי"ם יראה לו השה להכינו מששת ימי בראשית. וזהו 'ויאמר אברהם', כלומר אותו הקול שנקרא 'אברהם' אמר כן. והטעם שנקרא הקול בשם אברהם, אפשר שהוא משום שהיה מצד החסד שהוא בחינת אברהם.

ת. כי יצחק מידתו גבורה, והמוות שורשו מצד שמאל מבחינת הגבורה, ולכן דווקא האיל שהוקרב תחת יצחק שמידתו גבורה, היה בכוחו לבטל את המיתה שהיא מצד שמאל. ע"פ ביאור הגר"א.

וכן העקדה שעקד אברהם את יצחק בנו, נחשבת כקרבן. וצ"ע הכסא מלך לדברי חז"ל, שאברהם היה עוקד בנו והקב"ה עוקד כל הגבורות לפני אברהם, שהוא החסד שגבר עליו.

ה. ע"פ אור ישראל שכתב זו"ל: כי לא נאמר אלא 'ויבקע עצי עולה', וגם את האש כבר הזמין לו, והשה היה עדיין בבחינת 'איה', שעדיין לא יצא לפועל עד אחר העקידה.

ו. וזהו 'האלהי"ם יראה לו השה', כלומר האלוקים של מעשה בראשית, שעליו נאמר 'בראשית [ברא תיש] ברא אלהי"ם'. ע"פ ביאור הגר"א.

ז. אמנם בוודאי שבשעת מעשה אברהם ויצחק לא שמעו או לא הבינו את כוונת אותו הקול, וזאת כדי שיעשו בכל ליבם ויקבלו שכר טוב, ותעמוד זכות העקדה לבניהם לדורי דורות להגן עליהם בגלות [כדלקמן]. כי אברהם השיב ליצחק בפשטות: 'אלהי"ם יראה לו השה לעולה בני', והיינו שסבר שיצחק יקרב לעולה, וגם יצחק פשט צווארו בפועל לשחיטה. ורק אחר כך כשדיבר המלאך אל אברהם, נשא אברהם את עינו, וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו, והבינו למפרע את כוונת הבת

לִיה רְשׁוּ לְקַרְבָּא לְבִי דִינָא רַבְרָבָא דִּאִיהוּ גְבוּרָה, לְתַבְעָא דִינָא.

וְעִקְדָה דִּנָּא מוֹעִילָה לְגִלּוּתָא, דִּתְהוּ עֲתִיד לְאַתְקַטְלָא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְקָלָא נְפִיק מִהֵוּא זְמַנָּא 'אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה' (שם יב), בְּגִין דְּאַתְגַּבְרוּ רַחְמֵי עַל דִּינָא, וְרָזָא דְמַלְכָּה 'הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ', וְלִבְתֵּר 'זְרוּעַ קִדְשׁוֹ' (תהלים צח א), דְּגַבְרַי יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא.

הַפְתֵּר וְהַפְּבֹד

הרחמים על מידת הדין², וְרָזָא דְמַלְכָּה - וסוד הדבר נרמז במה שכתוב (תהלים צח א) 'הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ', שבתחילה נזכרה יד ימין, וּלְבְתֵר - ואחר כך 'זְרוּעַ קִדְשׁוֹ', שהיא יד שמאל, והיינו שתחילת התעוררות ישועת ישראל תהיה מצד מידת החסד שבימין, ואחר כך תסכים עמה גם מידת הדין שבשמאל, וזאת משום דְּגַבְרַי יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא - שהתגבר החסד שבימין על הגבורה שבשמאל והכניע אותה³.

כהמשך לעניין התגברות מידת החסד על מידת הדין לעניין הגאולה, מפרש עוד אופן של התגברות החסד והדין זה על זה, בעניין הזיווג ויצירת הולד:

ונקדים תחילה: נודע ומבואר סוד 'אישה כי תזריע' (ויקרא יב ב), שדרשו על זה חז"ל (נדה כה:): 'אישה מזרעת תחילה יולדת זכר', וביאורו על פי סוד הוא, שאיש עניינו חסד ואישה עיקרה דין, וכאשר צד הזכר מתגבר אז יולדת זכר, ולהיפך יולדת

לִיה רְשׁוּ לְקַרְבָּא לְבִי דִינָא רַבְרָבָא - ואז לא היה למקטרג רשות להתקרב לבית הדין הגדול, דִּאִיהוּ גְבוּרָה - שהוא במידת הגבורה, לְתַבְעָא דִינָא - לתבוע דין⁴.

וְעִקְדָה דִּנָּא מוֹעִילָה לְגִלּוּתָא - וזכות העקידה הזו מועילה לזמן הגלות, דִּתְהוּ עֲתִיד לְאַתְקַטְלָא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף - שהיה עתיד משיח בן יוסף להיהרג, וְקָלָא נְפִיק מִהֵוּא זְמַנָּא - וקול יוצא מאותו הזמן של העקדה ומכריז (שם יב) 'אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה', היינו למשיח בן יוסף⁵, בְּגִין דְּאַתְגַּבְרוּ רַחְמֵי עַל דִּינָא - לפי שהתגברו הרחמים על מידת הדין, כי על ידי שעקד אברהם שהוא בחינת החסד את יצחק שהוא בחינת הגבורה, על ידי זה התגברה מידת

זכות העקדה לעתיד לבוא

מקורות וצינונים

יא. כְּמוּבָא בדברי הארז"ל (פרי עץ חיים שער העמידה פרק יט) על 'וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין', לכוון על משיח בן יוסף, להתפלל עליו שלא יהרג על ידי ארמילוס הרשע. ובסיבת הדבר שיצטרך משיח בן יוסף להיהרג כְּמוּבָא בְּזוּהַר (כי תצא רעו): שהוא מפני שמושיח בן יוסף הוא מזרעו של ירבעם, ועל חטאו של ירבעם שעשה עבודה זרה יצטרך הוא להיהרג, אבל אם יזכו ישראל תהיה הכפרה בלא מיתה. וזכות העקידה תציל אותו ממיתה, כמו שמוּבָא לְקַמֵּן תִּיקוּנָא שְׁבִיעָאָה (דף קמז:): 'חירות ממלאך המוות שלא ימות משיח בן אפרים' וכו', כי רעיא מהימנא ביקש רחמים עליו שלא ימות. וכן מובא בעוד מקומות בְּזוּהַר (פנחס רכג. ובהעלותך קג:): 'דסבילת כמה מיני יסורין בגין דלא ימות, וסביל כמה מכתשין בגיניה דלא יתקטיל', עיין שם.

יב. וְכִמּוּ כן על ידי אמירת פרשת העקידה מתגברים הרחמים על הדין ובטל המוות. כסא מלך.

יג. ע"פ ביאור הגר"א, כסא מלך ובאר יצחק.

וכמו שאמר הארז"ל על המובא בְּזוּהַר (וירא קט:): שנכלל אשא במיָא, ומיָא באשא, עיין שם, שכאשר עקד אברהם את בנו ועשה בו דין, לקח אברהם מעט דין מיצחק לעצמו, ויצחק שהיה כולו דין נכנע ונעקד אל החסד, ולקחה הגבורה מעט מהחסד של אברהם, ובוה 'בטיל מותנא', כי נכנעו בעלי הדין ואין להם רשות להתקרב לפני בית דין הגדול, שהיא הגבורה סוד פחד יצחק, כי נעקדו ונכנעו אל אברהם שהוא צד החסד.

י. וְכַתֵּב הבאר יצחק, שעיקר כוונת העקידה הוא במידת הדין שבבית דין זעירא שבמלכות, כְּמוּבָא בְּמִשְׁנַת חֲסִידִים, וז"ל: 'ויאמר פרשת העקידה, וכללות כוונתה לכבוש הדין והגבורות שִׁבְנוּקְבָא', עיין שם.

וזו כוונת התיקונים כאן, שמאחר שנעקדה מידת הדין שבמלכות על ידי העקדה, בְּזוּדָא שאין למקטרג רשות להתקרב עוד ולקטרג, אלא הרבותא היא, שאפילו 'לבי דינא רַבְרָבָא' שבגבורה, 'לא הוה ליה רשו לקרבא', כי מאחר שבחינת מידת הדין שלמטה, שבה עיקר אחיזת החיצוניים, נמתק ונכבש, נכנעו כל הדינים שלמעלה ולמטה.

כד אתגבר טפה דדכורא על טפה דנוקבא איהו בן, רחמי איהו
 ודאי, אבל כד אתגבר טפה דנוקבא על דכורא, בת איהו
 ודינא איהו, ורזא דמלה, דכורא שליט על נוקבא גרים דשליט
 ימינא על שמאלא, ויפקון ישראל ברחמי ולא בדינא, ודא איהו
 'פי גבר עלינו חסדו' (שם ק"ז ב), ורזא דמלה, 'בטרם יבא חבל לה'
 ו'המליטה זכר' (ישעיה סו ז).

הפטר והפבור

התגברות
 הרחמים
 על הדין
 בגאולה

ורזא דמלה - וסוד הדבר הוא, כי כאשר
 דכורא שליט על נוקבא - הזכר
 מתגבר ושולט על הנקבה, גרים דשליט
 ימינא על שמאלא - זה גורם ששולט צד
 ימין שהוא החסד על צד שמאל שהוא הגבורה,
 ומשמעות הדבר לעניין הגאולה היא, שאם
 תהיה ההנהגה באופן זה בזמן המוכן לגאולה,
 אזי ויפקון ישראל ברחמי ולא בדינא -
 יצאו ישראל מהגלות ברחמים ולא בדין, ודא
 איהו - וזה סוד הכתוב (שם ק"ז ב) 'פי גבר
 עלינו חסדו', שמתגבר החסד על הדין,
 ורזא דמלה - וזה גם סוד מה שכתוב לעניין
 הגאולה (ישעיה סו ז) 'בטרם יבא חבל לה' -
 עוד קודם שיבוא לציון כאב חבלי הלידה,
 'והמליטה זכר', כלומר תלד ציון את בניה,
 והיינו שיתקבצו לתוכה ישראל בניה בשמחה
 בלא חבלי לידה, כי תהיה הגאולה ברחמים
 גדולים בבחינת 'זכר'.

נקבה. ועל פי סוד רומז הדבר על ההנהגה העליונה, אם האשה
 שהיא הנוקבא מקדימה ומעלה מ"ן אל הזכר, אז מוריד ומשפיע
 בה הזכר טיפת מ"ד ויולדת זכר, ולהיפך יולדת נקבה. וכאן ירש
 התיקונים עניין זה גם לעניין הגאולה, אם תהיה מצד החסד
 ותבוא הגאולה ברחמים, או להיפך.

התגברות
 הזכר על
 הנקבה
 ולהיפך

כד אתגבר טפה דדכורא על טפה
 דנוקבא - כאשר מתגברת טיפת הזכר
 על הטיפה של הנקבה, והוא כאשר האשה
 מזרעת תחילה ואחר כך האיש, שאז טיפת הזכר
 באה ומתגברת על טיפת הנקבה, איהו בן -
 אז הולד הנולד הוא בן, רחמי איהו ודאי -
 ובאופן זה הוא רחמים בוודאי, כי גבר צד הזכר
 שעניינו חסד על צד הנקבה שעיקרה דין, אבל
 כד אתגבר טפה דנוקבא על דכורא -
 אבל כאשר הוא להיפך, שמתגברת טיפת הנקבה
 על טיפת הזכר, והוא כאשר האיש מזריע
 תחילה, ואחר בא זרע האשה ומתגבר על זרע
 האיש, בת איהי - אז הנולדת בת היא, ודינא
 איהי - והיא בחינת דין.

מקורות וציונים

יצחק שהוא מידת הדין ועקדו, כי כמו שעקד אברהם את יצחק
 למטה, כך גם למעלה עקד הקב"ה את מידת הדין.
 וכמובא במדרש (בראשית רבה פרשה נה ז"ל): 'ויעקוד את יצחק בנו,
 רבי חפני בר יצחק אומר, כל מה שהיה אבינו אברהם עוקד את
 יצחק בנו מלמטון, היה הקב"ה כובש שריהם של עובדי כוכבים
 מלמעלה'. ביאור הגר"א.
 יז. פסוק זה נאמר על ציון לעניין הגאולה, כמו שפתח שם: 'בטרם
 תחיל, ילדה' וגו', שהיולדת היא ציון המולידה את ילדיה שהם
 ישראל היוצאים מהגלות, ועל כך אמר הכתוב, שבטרם תחיל ציון
 בחבלי לידה תלד את בניה, כלומר שיתקבצו בניה לתוכה, כי כל
 האומות יביאום לתוכה, והרי הוא כאילו ילדתם עכשיו בלא חבלי
 ילדה. ע"פ פירוש רש"י שם.
 יח. ע"פ ביאור הגר"א.

יד. שזו בחינת 'הושיעה לו ימינו' ואחר כך 'וזרוע קדשו' כנ"ל,
 שמתגבר צד ימין שבחסד על שמאל שבגבורה. כסא מלך.
 יז. ע"פ כסא מלך.
 וכתב בביאור הגר"א, שזהו המשך למבואר לעיל בעניין העקדה, כי
 אז נכללה מידת הדין שהיא בחינת נוקבא, במידת הרחמים שהוא
 בחינת דכורא.
 כי בין דכורא ובין נוקבא, שניהם כלולים מחסד ודין, אלא שבזכר
 הרחמים גוברים ובנקבה גוברים הדינים, ולכן יולדת זכר אינה טמאה
 אלא שבעה ימים, לעומת היולדת נקבה שטומאתה נמשכת כפליים,
 שבועיים. כלומר שאף על פי שגם בזכר יש דינים, ולכן אימו
 טמאה, אבל מכיוון שהדינים שבו מועטים, לפיכך אינה טמאה אלא
 שבעה ימים, וכמו שהובא לעיל ריש תיקון נב (דף פז.) עיין שם.
 מז. והכל על ידי העקדה, שאברהם שהוא מידת החסד התגבר על

תְּקוּנֵי תְּקוּנָא תְּנִינָא דִּף קְלַט ע"א תְּחִלָּה ה

וּבְשֵׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהו"ה רַחֲמֵי, אַדְנִי דִּינָא, בְּד
שְׁלִיט יְהו"ה עַל אַדְנִי יֵאֱהֻדְנָה רַחֲמֵי אִיהוּ, וְכַד
שְׁלִיט אַדְנִי עַל יְהו"ה אִידֶהֱנוּי"ה דִּינָא אִיהוּ, וְרָזָא דְמַלְכָּה 'אַדְנִי'
יְהו"ה בְּחֻזְקָא יְבֹא' (שם מ"ט), בְּתַקִּיפּוּ דִּינָא, וְכַדָּא עֲקָדָה דִּי צַחֲקָא
דְּאַתְעַקֵּד קָמִי אַבּוּי, וּמָסַר גְּרָמִיָּה לְמִיתָה בְּגִין דִּישׁוּב מְשִׁיחַ
וְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא יְמוּתוּן.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאַפִּילּוּ אִי יִשְׂרָאֵל לָהּוּ עֲבָרִין בְּגָלוּתָא, עַל
שְׁפִיכוֹת דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וְעִבּוּדָה זָרָה, זְכוֹת אֲבָהֵן יְגוּ

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

שְׁמַקְדִּים בְּפִסּוּק שֵׁם אַדְנִי שֶׁהוּא מַצַּד הַדִּין
לְשֵׁם הוֹי"ה.^ב

וְכַדָּא עֲקָדָה דִּי צַחֲקָא דְאַתְעַקֵּד קָמִי אַבּוּי
- וּבְזוּ הַעֲקִידָה שֶׁל יִצְחָק שְׁנַעֲקֵד לְפָנֵי
אַבְרָהָם אַבּוּי, וּמָסַר גְּרָמִיָּה לְמִיתָה - וּמָסַר
נַפְשׁוֹ לְמִיתָה, וְאַתְּ זֹאת עָשָׂה בְּגִין דִּישׁוּב
מְשִׁיחַ וְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא יְמוּתוּן - בְּשִׁבְלִי
שִׁיחִל עַל יְדֵי זֶה אֶת מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף וְאַתְּ
יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יְמוּתוֹ בִּשְׁעַת הַתְּגַבְרוּת חֲבִלִי
מְשִׁיחַ לְקִרְאָת הַגְּאוּלָּה.^א

וּמוֹסִיף לְבָאָר עוֹד, עַד הֵיכָן מִגַּעַת זְכוֹת עֲקֵדָת יִצְחָק וְזְכוֹת
שְׁלוֹשַׁת הָאֲבוֹת, לְהַגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתָם אֲפִילוּ כְּשֶׁעוֹבְרִים
ח"ו עַל מִצְוֹת הַשֵּׁם, וְלִקְמוֹן יְבֹאָר ג' נִיִּסְיוֹנוֹת שֶׁנִּתְּנָסוּ בָּהֶם
הָאֲבוֹת, וְזְכוֹת כָּל אֶחָד מֵהַנִּיִּסְיוֹנוֹת עוֹמֵד לְיִשְׂרָאֵל לְהַגֵּן
עֲלֵיהֶם מֵאֶחָד מִג' עוֹנָשִׁים שְׁבָאִים עַל ג' עֲבִירוֹת, עִבּוּדָה
זָרָה גִּילּוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְכוֹת דָּמִים:

וְלֹא עוֹד - וְלֹא רַק עַל הָעֲנִיִּין
הָאֲמוּר בְּלִבְד מוֹעִילָה זְכוֹת עֲקִידָת
יִצְחָק, אֲלֵא עַד כַּד כִּךְ גְּדוּלָּה זְכוֹתָהּ, דְּאַפִּילּוּ
אִי יִשְׂרָאֵל לָהּוּ עֲבָרִין בְּגָלוּתָא -
שֶׁאֲפִילוּ אִם ח"ו יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ עוֹבְרִים בְּגִלּוֹת,
עַל ג' עֲבִירוֹת חֲמוּרוֹת שְׁדִינָם יִיְהִרְגוּ וְאֵל
יַעֲבֹר, דִּהְיִינוּ שְׁפִיכוֹת דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת
וְעִבּוּדָה זָרָה, עִם זֹאת זְכוֹת אֲבָהֵן יְגוּ

וּמִפְרָשׁ אִיךְ נִרְמָזָה הַתְּגַבְרוּת הַרְחָמִים אוֹ הַדִּין בְּצִירוֹף
שְׁמוֹת הוֹי"ה אַדְנִי:

וּבְשֵׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא - וּבִשְׁמוֹ שֶׁל
הַקַּב"ה נִרְמָז גַּם כֵּן עֲנִיִּין הַתְּגַבְרוּת
הַרְחָמִים, כִּי יְהו"ה רַחֲמֵי - שֵׁם הוֹי"ה
עֲנִיִּינוּ רַחֲמִים וְהוּא בְּז"א, שֶׁהוּא זָכָר שְׁעִיקְרוּ
חֶסֶד וְרַחֲמִים, אַדְנִי דִּינָא - וְשֵׁם אַדְנִי
עֲנִיִּינוּ דִּין וְהוּא בְּמַלְכוּת נֹקְבָא דְז"א שְׁעִיקְרָה
דִּין וְגִבּוּרָה, וְהִנֵּה כַּד שְׁלִיט יְהו"ה עַל
אַדְנִי - כַּאֲשֶׁר שׁוֹלֵט שֵׁם הוֹי"ה עַל שֵׁם
אַדְנִי, כְּמוֹ שֶׁנִּרְמָז בְּצִירוֹף זֶה: יֵאֱהֻדְנָה י,
שְׁאוֹתִיּוֹת הוֹי"ה קוֹדְמוֹת לְאוֹתִיּוֹת אַדְנִי, שִׁילּוּב
זֶה רַחֲמֵי אִיהוּ - רַחֲמִים הוּא, וּמוֹרָה עַל
הַתְּגַבְרוּת הַרְחָמִים, וְכַד שְׁלִיט אַדְנִי עַל
יְהו"ה - וְכַאֲשֶׁר שׁוֹלֵט שֵׁם אַדְנִי עַל שֵׁם
הוֹי"ה, כְּמוֹ בְּצִירוֹף זֶה: אִידֶהֱנוּי"ה, שְׁאוֹתִיּוֹת
אַדְנִי קוֹדְמוֹת לְאוֹתִיּוֹת הוֹי"ה, שִׁילּוּב זֶה
דִּינָא אִיהוּ - דִּין הוּא, וּמוֹרָה עַל הַתְּגַבְרוּת
הַדִּין, וְרָזָא דְמַלְכָּה - וְסוּד הַדְּבַר נִרְמָז
בְּלִשׁוֹן הַפִּסּוּק שֶׁמִּדְּבַר עַל הַגְּאוּלָּה (שם מ'
) 'אַדְנִי יְהו"ה בְּחֻזְקָא יְבֹא', דִּהְיִינוּ
שֶׁהַגְּאוּלָּה יְבֹא בְּתַקִּיפּוּ דִּינָא - בְּתוֹקֶף שֶׁל
מִידַת הַדִּין לְהִפְרָע מֵהָאוֹמוֹת, כְּנִרְמָז בְּמֵה

שִׁילּוּב
יֵאֱהֻדְנָה י
וְאִידֶהֱנוּי"ה

מִקּוּרוֹת וְצִיּוּנִים

יב. וְהוֹי"ה זֶה מִנְקֻדֶּת בְּנִקּוּד אֱלֹהִי"ם שֶׁזֶה מוֹרָה עַל דִּין וְגִבּוּרָה.
ב. וְכֵן הַמּוֹשֵׁךְ הַכְּתוּב: 'וְזוֹרְעוֹ מִשְׁלָה לוֹ', הַכֹּל מוֹרָה עַל תּוֹקֶף

זְכוֹת
הָאֲבוֹת
מִגִּינָה
מְעוֹנָשׁ
עֲבִירָה

עליהון משרפה הרג וחקק, בגין דאברהם נתנסה בנורא, ויצחק בספינא, ויעקב בגלותא, וכות אבהן יהא מגין עליהון. ועוד נסיונא דתלת אבהן מעידין, דלא עבר אדם דאיהו ישראל

הפטר והפכוד

בעקידה בסכין, שהוא כנגד שפיכות דמים בסכין וחרב, ולכן זכותו תגן מעונש הרג בחרב, ויעקב אבינו ע"ה התנסה בגלות, כשהוצרך לרדת מארץ ישראל לגלות מצרים שהיא ערוות הארץ, כנגד חטא גילוי עריות² שעונשו בחנק³, וזכותו מגינה מעונש חנק, ולפיכך **זכות אבהן יהא מגין עליהון** - זכות האבות תהא מגינה על ישראל בניהם שלא ייענשו⁴.

עליהון - זכות האבות הקדושים תגן עליהם **משרפה הרג וחקק**, שהם ג' העונשים על ג' עבירות אלו.

בגין דאברהם נתנסה בנורא - בשביל שאברהם אבינו ע"ה נתנסה באש, כאשר הושלך לכבשן האש על עניין עבודה זרה⁵, שדינה בשריפה באש⁶, ולכן זכותו תגן מעונש שריפה, **ויצחק בספינא** - ויצחק אבינו ע"ה נתנסה

ג' האבות מגינים מג' מיתות

זכות אבות

במאמר להלן מוסיף לפרש עוד בעניין הניסיונות של האבות וזכותם לדורות, ואיך עמידתם בניסיונות היא עדות על אדם הראשון וכללות ישראל שלא חטאו בג' עבירות:

בחטא זה בדקות⁷. אמנם כפי שיתבאר עתה, על ידי הניסיונות שעמדו בהם האבות הקדושים, נתברר שבדאי לא חטא אדם באלו העבירות כפשוטו, וגם הפגם הדק שפגם נתקן על ידי האבות⁸.

ועוד נסיונא דתלת אבהן מעידין - ועוד הניסיונות של שלושת האבות מעידים, **דלא עבר אדם דאיהו ישראל** - שלא עבר

ונקדים תחילה: נודע ומבואר כמה פעמים בתיקונים לעיל⁹ שכדי לתקן מה שפגם בחטאו, נתגלגל אדם הראשון בשלושת האבות, ובכל אחד מהם נתקן פגם אחד מהפגמים שהיו כלולים בחטאו. **והנה**, כפי שיתבאר לקמן, בציווי של הקב"ה לאדם שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע, נכללה אזהרה על ג' עבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, וכשעבר אדם על מצוות ה' ואכל מעץ הדעת נכללו ג' עבירות אלו

הוכחה מניסיונות האבות על צדקת אדה"ר

מקורות וצינונים

א. ראה לעיל תיקון ע (דף קא).
ב. עניין ג' עבירות שעבר אדם הראשון, הובא כמה פעמים בתיקונים, ומהם לעיל תיקון נו (דף פט:), ושם רומז זאת גם כן בפסוק: 'ויצו ה' אלהי'ם על האדם' וגו', אמנם שם מפרש איך כל אלו העבירות שייכות בדקות גם בזיווג איש ואשתו.
ג. ע"פ מהלך השעת רצון.
כ הנה בביאור מה שכתב כאן התיקונים, שהניסיונות של שלושת האבות מעידים שלא עבר אדם הראשון שהוא כללות ישראל על שלוש אלו המצוות, הקשו על זה המפרשים, כי הלא בכמה וכמה מקומות בזהר ובתיקונים התבאר בפירוש שחטא באלו ג' העבירות [ראה בילקוט ביאורים שם הבאנו את המקורות בהרחבה].
וביישוב הדברים מצינו כמה דרכים במפרשים: השעת רצון כתב לפרש (וכן המשמעות באור ישראל) שהכוונה 'דלא עבר' היינו שלא חטא כפשוטו במעשה, רק באופן דק, אלא שלגודל מעלתו, מוחמת אותו פגם דק העלה עליו הכתוב כאילו חטא.
אמנם הכסא מלך ליישב, שאדם הראשון חטא באלו העבירות, אלא שעשה תשובה ונכנס במי הגיחון עד צווארו עד שהעלה בשרו

כב. ששבר את צלמי תרח אביו, וכפר באלוהותו של נמרוד.
כג. כמו שמביא לקמן מהפסוק 'פסילי אלוהיהם תשרפון באש', שצריך לשרוף העבודה זרה באש.
כד. וכפי שיבואר להלן, כשהבטיח הקב"ה ליעקב שישבו ויעלה ממצרים, בזה העיד על אדם הראשון שלא חטא בגילוי עריות, ומשמע שהתיקון והזיכור שלו מהפגם הדק של עניין גילוי עריות, היה בניסיון הירידה למצרים.
ואפשר להבין שייכות גלות מצרים לגילוי עריות, משום שמצרים נקראת 'ערות הארץ' והיו שטופים בזימה כנודע.
ובזהר (בהר ק"א): מבואר שזיכורו של אדם הראשון מפגם גילוי עריות היה כשעבד יעקב אצל לבן בשביל רחל שבע שנים, והחליף לו רחל בלאה, וכמו שהבאנו בהערות לקמן. וגם זה כלול בעניין הגלות, שיצא מבאר שבע ומארץ ישראל והלך לחרן, והיה עבד ללבן.
כה. כי עיקר חטא גילוי עריות הוא עוון אשת איש שעונשו בחנק. ע"פ פירוש מתוק מדבש.
כו. ועיין עוד בילקוט ביאורים שם הבאנו מביאור הגר"א הקבלת כל ד' עונשי בית דין לג' האבות ומשה רבינו.